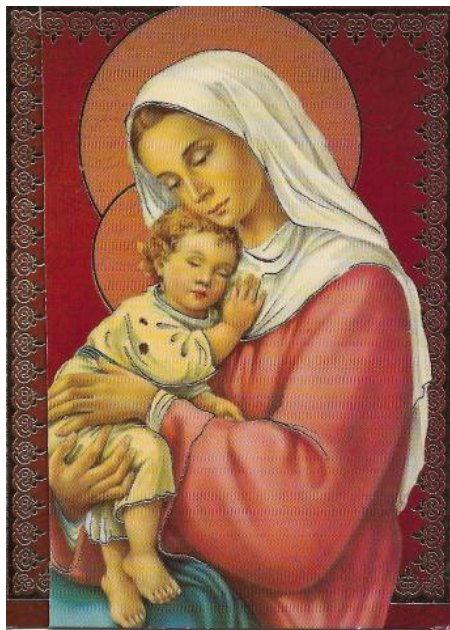

RĚMSKŌ KLĚKA

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY RUMSKIEGO
ODDZIAŁU ZRZESZENIA KASZUBSKO-POMORSKIEGO
GRUDZIEŃ – GŌDNIK – 2022 NR 05(199)

Śl. E. Pryczkowski muz. J. Stachurski

Dobęcé

Wszęcć niech wiedzą co to sã stało
Słowò sã Bòsczé zmienilo w cało.
Ref. Jezësk w żòrotny sã ùrodzył stani
Z Òjcowi wòlë i z Nòswiãtszi Pani.
Òn lëdzóm pròwdã je przëszli prawic
Bë dësze mòglë òd zgùbë zbawic.

Niech rôd sã lëdze pò zemi kùńce
Bò wnet dobęcé tu do nas przinãdze.
Ref. Jezësk w żòrotny...

Chto swòje Bògù òtemknie serce
Ten stanie w chwale, a zli mdã cerpiec.
Ref. Jezësk w żòrotny...

/Wiersz ze zbioru „Nótë kaszëbszczé. Pòpùlarné piesnie”, Banino 2008/

Z leżnoscë Gòdów wszęcćim lubòtnym Drëchóm z Kaszëbskò-Pòmòrszczégò Zrzeszeniò, naszym Czëtińcóm i Sympatikóm wiele Bòżich Łask, wżòjny miłotë, rëdoscë, zdrowiò, do tész Gwiòzdora z pésznyma darënkama i tész wszelejaczzi pòmëslnoscë òb cali nowi 2023 rok żęczą zarząd rëmszczégò partu KPZ i redakcjò „RK”

Nowò kadencjò, nowi zarząd, nowé wezwania - rëmszczi part KPZ pò wëlacëji

Walne zebranie rumskiego partu w kadencji 2019 – 2022, odbyło się 20 września 2022 roku. Członkowie oddziału wysłuchali sprawozdania z działalności zarządu wybranego 3 lata temu, komisji rewizyjnej oraz wzięli udział w dyskusji programowej na kolejne cztery lata. Zasadniczym celem zebrania było wybranie nowego zarządu, pod kierownictwem którego będzie działał rumski oddział przez najbliższe 3 lata.

Spotkanie wszystkich członków rumskiego Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko - Pomorskiego rozpoczęło się o godz. 18 w sali Miejskiego Domu Kultury przy ul. Mickiewicza 19. Wspólnie odśpiewano kaszubski hymn, uczczono minutą ciszy zmarłych w minionej kadencji członków partu oraz wręczono legitymacje nowym członkom: Marii Kowalik, Bogumile Rogowskiej, Henrykowi Fiertkowi, Waldemarowi Śliwińskiemu i Kazimierzowi Wilkowskemu.

Zgodnie z przyjętym jednogłośnie porządkiem zebrania w pierwszej kolejności wybrano prezydium zebrania, tj. przewodniczącego oraz sekretarza. Pierwszym został Mateusz Klebba,

drugim – Monika Kosińska. Potem powołano Komisję mandatowo-skrutacyjną, dbającą o prawidłowy wybór nowego zarządu. W jej skład weszli: Teresa Jałocha, jako przewodnicząca, a Stanisław Urbaniak i Michał Gaj – członkowie. Następnie wybrano Komisję uchwał i wniosków: Kazimierza Klawitera – przewodniczącego oraz Teresę Hebel i Wojciecha Miotke – członków. Po wyborach do komisji głos otrzymał ustępujący prezes Józef Lanc. Podziękował wszystkim członkom dotychczasowego zarządu za współpracę, zaangażowanie i pomoc w codziennej, i nie tylko, działalności oddziału.

Kadencja 2022-2025 - nowy zarząd ZKP O/Rumia

- Za nami dość trudna kadencja, która choć obfitowała w trudne miesiące, jak choćby czas pandemii koronawirusa, nie stała się przeszkodą w pracy zarządu i oddziału. Spotykaliśmy się rządzić, ale intensywniej - mówił **Józef Lanc**. - Wśród ważnych spraw, z którymi sobie poradziliśmy, była między innymi zmiana dzierżawcy lokalu na parterze siedziby oddziału. Dzięki temu, Rumia zyskała atrakcyjne, przyjazne miejsce dla całych rodzin, gdzie można odpocząć, porozmawiać, spędzić czas w milej atmosferze. Udało nam się wprowadzić tradycję mszy świętych w intencji rychłej beatyfikacji Sługi Bożego bpa Konstantyna Dominika, społecznika i patrioty, jednego z najwybitniejszych synów ziemi kaszubskiej. Odbywają się one dwa razy w roku – w listopadzie i w marcu - w rocznice jego urodzin i śmierci. Cały czas wydajemy „Ręmską Klęcã”, choć w tej kadencji zmarł jej redaktor naczelny – Jerzy Hoppe, zasłużony zrzeszenie nie tylko dla Rumi, ale i naszego regionu. Pilotujemy starania o wprowadzenie dwujęzycznej nazwy naszego miasta – polskiej i kaszubskiej. Jesteśmy na najważniejszych uroczystościach na Kaszubach, nasz głos słyhać w Radzie Naczelnej Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, współdziałamy z innymi oddziałami, organizujemy spotkania, wyjazdy edukacyjne na Kaszuby czy co roku – Światowe Zjazdy Kaszubów. A najważniejszym wydarzeniem w minionej kadencji była uroczystość z okazji 40-lecia naszego partu.

Po przedstawieniu całego sprawozdania z działalności zarządu zostało ono przyjęte przez głosowanie. Podobnie, jak następujące po niej sprawozdanie komisji rewizyjnej, zaprezentowane przez Jerzego Nowaka, przewodniczącego komisji. Na wniosek tejże komisji jednogłośnie udzielono zarządowi absolutorium.

W dalszej części walnego zebrania odbyły się wybory nowego prezesa i nowego zarządu na kadencję 2022 – 2025. Nad ich przebiegiem czuwała komisja mandatowo-skrutacyjna. W rezultacie prezesem oddziału ponownie został wybrany **Józef Lanc**. Przez najbliższe 3 lata będzie go wspierał nowo wybrany zarząd w składzie: **Anna Bach-Wandtke, Barbara Brylka, Michał Czarkowski, Tadeusz Dominik, Irena Gaj, Czesława Holk, Mateusz Klebba, Monika Kosińska, Andrzej**

Lanc, Ireneusz Leśniak, Marian Plocki. Warto przy tej okazji podkreślić, że połowa nowego zarządu, to ludzie młodzi, pełni werwy i chęci działania, którzy „przejmując pałeczkę”, zbudują nową jakość oddziału. - *Mocno w to wierzę, bo na tych młodych mocno stawiam* – powiedział Józef Lanc po wyborach.

Działalność zarządu w zgodzie z prawem, będzie kontrolowała komisja rewizyjna, do której wybrani zostali: Jerzy Nowak, Czesław Hebel i Tomasz Block.

Walne zgromadzenie członków oddziału w Rumi wybrało także ze swojego grona 8 delegatów na Walny Zjazd Delegatów ZKP: Ludwika Bacha, Annę Bach-Wandtke, Teresę Hebel, Andrzeja Januszewskiego, Kazimierza Klawitera, Jana Klawitera, Mateusza Klebby i Józefa Lanca.

Ostatnim etapem było sformułowanie uchwały programowej na podstawie wniosków zgłoszonych w dyskusji, jakie pojawiły się w trakcie całego zebrania. O ostateczną formę uchwały zadbała komisja uchwał i wniosków, a podsumowanie jej pracy przedstawił Kazimierz Klawiter.

Uchwała programowa walnego zebrania zobowiązała rumski oddział ZKP m.in.: do włączenia się w działania Społecznego Komitetu Obchodów 800-lecia Rumi, w szeroko pojętą edukację kaszubską, kontynuowanie wydawania „Ręmszczi Klęczi”, promowanie nowego klubu „Baški” i in. Nowy zarząd stworzy także stronę internetową oddziału, aby przybliżyć działalność Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego jak najszerszej społeczności naszego miasta i regionu, a jednocześnie zachęcić sympatyków do współdziałania z oddziałem. Oddział rumski będzie pełnił i umacniał rolę strażnika pamięci i inspirował powstawanie Muzeum Miasta Rumi.

Zebranie zakończyło się wspólnym poczęstunkiem przy kawie. Można było także

Kaszëbskò-Pòmòrszczé Zrzeszenié pò Walnym Zjezdze Delegatów

3 grudnia w Gdańsku odbył się XXII Zjazd Delegatów Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. O godzinie 9.00 w archikatedrze oliwskiej została odprawiona msza św. pod przewodnictwem bp. W. Szlachetki. Podczas mszy po kaszubsku śpiewali „Redzanie. We mszy św. wzięły udział poczty sztandarowe niemal wszystkich oddziałów ZKP, a delegacje partów składały dary ołtarza.

O godz. 11.00 w audytorium Wydziału Nauk Społecznych UG (Gdańsk-Oliwa) rozpoczęły się obrady zjazdu, w których wzięło udział prawie 300 delegatów (z Rumi 8). Prezes ZKP Jan Wyrowiński przedstawił sprawozdanie Prezesa i Rady Naczelnej za kadencję 2019-22, którym to na wniosek komisji rewizyjnej po dyskusji udzielono absolutorium. Po absolutorium odbyły się wybory nowego prezesa ZKP. Jedynym kandydatem został zgłoszony dotychczasowy prezes Jan Wyrowiński, którego wybrano w tajnym głosowaniu. Po dyskusji przyjęto uchwałę programową Zrzeszenia i w dalszej kolejności wybrano Radę Naczelną, Komisję Rewizyjną i Sąd Koleżeński. Członkami nowej Rady Naczelnej zostali wybrani rumianie: A. Bach-Wandtke i K. Klawiter. Gratulujemy i życzymy owocnej pracy.

J.L.

Zéńdzenié Przędny Radzëznë Kaszëbskò-Pòmòrszczégò Zrzeszeniô

15 października w Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku odbyły się ostatnie w XXI kadencji obrady Rady Naczelnej ZKP, w którym uczestniczyli obaj członkowie z Rumi: Kazimierz Klawiter i Józef Lanc. Na początku na wniosek prezesa Jana Wyrowińskiego z porządku obrad wykreślono punkt dotyczący przyjęcia „Strategii ochrony i rozwoju języka i kultury kaszubskiej”. Prezes umotywowował to brakiem opinii Instytutu Kaszubskiego. Dało się odczuć dezaprobatę z tego powodu nauczycieli uczących języka kaszubskiego i grona osób związanych z Radą Języka Kaszubskiego.

W związku z końcem kadencji obrady zdominowały sprawozdania podmiotów należących i działających w Zrzeszeniu.

Najważniejszym oczywiście było sprawozdanie prezesa z działalności Rady Naczelnej. Zostało pozytywnie przyjęte i zebrani udzielili Zarządowi Głównemu absolutorium.

Na wniosek Zarządu Głównego i gdyńskiego partu ZKP RN podjęła uchwałę, iż w następnym roku patronem ZKP będzie Antoni Abraham, działacz społeczny, wybitny bojownik o polskość Kaszub i przyłączenie do Polski Pomorza. Podjęto również uchwałę, że środki, uzyskane przez ZKP z tytułu odliczeń 1% podatku dochodowego na rzecz ZKP za 2022 będą przeznaczone na budowę pomnika Lecha Bądkowskiego w Gdańsku.

J.L.

Antoni Abraham patronem roku 2023

Rada Naczelna Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego z dnia 15 października 2022 roku podjęła uchwałę, iż w następnym roku patronować nam będzie Antoni Abraham, działacz społeczny, wybitny bojownik o polskość Kaszub i przyłączenie do Polski Pomorza. Kandydaturę „króla Kaszubów” zgłosił Zarząd Główny ZKP oraz gdyński oddział ZKP. W przyszłym roku będziemy obchodzić jego 100. rocznicę śmierci.

Zéńdzenié „Nordë” w Gdinie

19 listopada w Kaszubskim Forum Kultury w Gdyni odbyło się zebranie przedstawicieli północnych partów (oddziały ZKP z Gdyni i powiatów puckiego, wejherowskiego i lęborskiego). Oddział rumski reprezentowali W. Miotke i prezes J. Lanc. Zebranie prowadził prezes Radę Nordowëch Partów (NORDA) Andrzej

Busler. W związku ze zbliżającym się Zjazdem Delegatów ZKP omówione zostały zgłoszenia kandydatów w/w oddziałów do Rady Naczelnej, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. W dyskusji przeważał pogląd, aby przez wyborami ściśle określić stany liczbowe w/w gremiów. W

mijającej kadencji liczby te nie były przed głosowaniem ustalane i wszyscy zgłoszeni kandydaci byli wybierani. Skutkowało to tym, że w ciągu kadencji w zebraniach Rady Naczelnej brało udział mniej niż 50% członków z powodu braku aktywności i woli działania u pozostałych. Zebrani wnioskowali, aby Rada Naczelna liczyła 55 członków, Główna Komisja Rewizyjna – 9, a Sąd Koleżeński – 5.

W drugiej części zebrania A. Busler omówił projekt konferencji dla nauczycieli języka kaszubskiego pt. „Kaszubskie materiały audiowizualne w Internecie”, którego „NORDA” jest współorganizatorem. Konferencje będą cyklicznie organizowane.

J.L.

Demonologia kaszubska, część I

Pùrtk

Pùrtk jest jednym z tych nadnaturalnych stworów, które są charakterystyczne dla Kaszub i dla których trudno znaleźć bliskiego odpowiednika w głównym nurcie wierzeń słowiańskich.

Uważa się go za rodzaj diabła, jednak może się on wywodzić z dawniejszych tradycji pogańskich. Występuje czasem jako imię własne konkretnego czarta (Pùrtk) lub jako nazwa rodzaju biesów usytuowanych nisko w hierarchii (purtki).

Imię Pùrtka zapewne pochodzi od purtania, czyli puszczenia bąków. Z tego powodu dawniej motocykle, głośnie i smrodliwe, nazywano purtkami. Z kolei „mieć purtą” znaczy „mieć rozwolnienie”. Takie skojarzenia od razu obniżają rangę czarta i nie pozwalają na jego poważne traktowanie. I jest to podejście słuszne, Pùrtk jest bowiem raczej pociesznym i naiwnym stworem, choć niewątpliwie wrednym i silnym fizycznie (na co wskazuje to, że tzw. diabelskie kamienie nazywa się też „purtkowymi kamieniami”). Jego intrygi często są niweczone przez sprytnych ludzi.

Pùrtk lubi śmierdzące miejsca. Dawniej krył się w gnojowiskach i dołach kloacznym, a obecnie,

któ wie, może w szambie lub sławojkach. Nie pogardzi też bagniskami, im bardziej cuchnącymi, tym lepiej. Z tego powodu mówiło się, że „czuć za tobą jak za Pùrtkiem”.

Nasz bies ma jedną nogę końską, a drugą kurzą, co jest dosyć typową cechą czartów. Bardziej

charakterystyczny jest jego długi ogon, przez co dawniej mówiło się o rzeczach zaginionych, że „Pùrtk je ogonem nakrył”. Jeżeli ktoś nie

przeżegnał się przed obiadem, wytykało się mu złośliwie, że Pùrtk mu zamieszał ogonem zupę dla smaku. Zapewne to samo można było powiedzieć gospodyni, żeby dać jej znać, że smak zupy nam nie odpowiada.

Pùrtk jest niewielkiego wzrostu, dlatego przeżywało się w ten sposób dzieci (a jeżeli do tego malec puszczał bąki, przewisko pasowało jak ulał) lub niskich mężczyzn.

W bajkach Augustyna Necla „purtk” jest synonimem prostego diabła i jest w zasadzie kaszubską wersją polskiego Rokity. W bajce „Oto my trzej” purtk dał trzem braciom złoto, ale w zamian mogli mówić tylko słowa: „Oto my trzej”, „Za pieniądze” i „Oto prosto”. Sprowadziło to na nich kłopoty, gdy przebiegły karczmarz niesłusznie oskarżył ich o morderstwo. Kiedy prokurator zapytał ich „Czy wyście to zrobili?”, pierwszy z nich odpowiedział „Oto my trzej”. „W jakim celu?” drążył dalej śledczy i usłyszał „Za pieniądze”, a na pytanie, jak to zrobili, trzeci brat powiedział „Oto prosto”. Jednak Pùrtk uratował rodzeństwo przed niechybną śmiercią, pojawiając się w sądzie i zeznając na ich korzyść. Puścił ich wolno, w zamian biorąc duszę fałszywie zeznającego karczmarza. Pùrtk pokazał więc, że choć jest złośliwy, jest w nim też pewna dobroduszość.

Tekst o Pùrtku jest pierwszym tekstem dotyczącym magicznych istot, które kiedyś zaludniały kaszubską ziemię (a w każdym razie wyobraźnię Kaszubów). Kolejne części poświęcone będą dalszym stworom – stolemom, Smętkowi, straszkom, góstkam, klabaternikom itd.

Andrzej Lanc

Kącik prawny, część I

Zwodnicze odrzucenie spadku

Zdarzają się sytuacje, że po kilku latach od śmierci dalekiego krewnego (na przykład samotnego kuzyna lub ciotki, z którą od

czterdziestu lat nie mieliśmy kontaktu) dostajemy wezwanie z Sądu, aby jako potencjalni spadkobiercy wziąć udział w postępowaniu

spadkowym. Okazuje się wówczas, że zmarły miał niespłacony kredyt w banku lub u innego kredytodawcy. Bank natomiast wszczyna postępowanie, aby odzyskać pieniądze od następcy prawnego zmarłego.

Taki przypadek może wystąpić z dwóch powodów. Może być tak, że nie żyją najbliżsi krewni zmarłego, a wówczas zgodnie z ustawowym porządkiem dziedziczenia spadek przypada nam (np. zmarły kuzyn kawaler -> zmarli rodzice kuzyna -> zmarli dziadkowie kuzyna -> zmarła siostra rodzica kuzyna tj. nasza matka -> my).

Może też się okazać, że jesteśmy świadkami praktycznego zastosowania instytucji odrzucenia spadku, czyli niezwykle zwodniczej konstrukcji prawa spadkowego.

Jeżeli dowiadujemy się o ryzyku, że będziemy dziedziczyć po zadłużonym krewnym, pierwszą myślą, jaka się nasuwa, jest natychmiastowe złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku. Problem w tym, że razie złożenia takiego oświadczenia, prawo traktuje nas tak, jakbyśmy zmarli przed otwarciem spadku. W takim wypadku oczywiście my nie dziedziczymy, jednak... nie wyłącza to od dziedziczenia naszych następców! Jeżeli zatem odrzucamy spadek, dziedziczą nasze dzieci. Jeżeli również oni odrzucają, dziedziczą ich dzieci, potem dalsi krewni i tak dalej...

Rozwiązanie to sprawdza się więc w przypadku małej rodziny, gdzie w pewnym momencie nie da się już ustalić dalszych krewnych. Z kolei w przypadku większej rodziny, poszukiwanie spadkobierców zatacza coraz szersze kręgi, aż w końcu do udziału w postępowaniu spadkowym może zostać wezwanych kilkanaście lub kilkadziesiąt osób, którzy ledwo kojarzą osobę zmarłego.

Gdy zatem rodzina jest duża, o wiele lepiej sprawdza się przyjęcie spadku „z dobrodziejstwem

inwentarza”. Złożenie takiego oświadczenia oznacza, że co prawda dziedziczymy po zmarłym długi, ale tylko do wysokości odziedziczonego majątku. Z tego wynika, że jeżeli zmarły pozostawił wyłącznie długi, nie musimy spłacać ani złotówki.

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza powoduje pewne niedogodności (trzeba wziąć udział w postępowaniu spadkowym), jednak zabezpiecza naszych następców prawnych przed koniecznością składania oświadczeń co do spadku.

Co jednak z sytuacją, gdy nie złożyliśmy w terminie (wynoszącym tylko sześć miesięcy od dnia śmierci) żadnego oświadczenia co do spadku tj. o przyjęciu, odrzuceniu lub przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza?

Jeżeli spadkobierca nie złożył żadnego oświadczenia w odniesieniu do osoby, która zmarła po 22.01.2014 r., wówczas domyślnie uznaje się, że złożył oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Jest to zatem dobre rozwiązanie.

Niemniej w przypadku osób zmarłych przed 2014 r., zgodnie z prawem brak złożenia oświadczenia skutkuje tzw. prostym przyjęciem spadku, czyli m.in. zobowiązuje spadkobiercę do spłaty wszystkich długów. Trzeba podkreślić, że nawet dzisiaj występują sytuacje, że bank dochodzi spłaty długów po osobach zmarłych przed 2014 r. W takim wypadku możemy dowiedzieć się o tym, że jesteśmy potencjalnym spadkobiercą, choćby i po dziesięciu latach – a termin złożenia oświadczenia dawno już minął. Nie jest to jednak sytuacja bez wyjścia. Niemniej jak to wyjście wygląda – o tym w następnej części kącika prawnego.

Podstawa prawna: Kodeks cywilny, art. 931, 932, 933, 934, 1012, 1015 i in.

Radca prawny Andrzej Lanc

Pierszô rëmskô „Gala Kulturë”

24 listopada w Galerii Rumia odbyła się Rumska Gala Kultury 2022. Było to pierwsze tego typu wydarzenie w Rumi organizowane przez władze samorządowe miasta. Podczas imprezy statuetką „Skrzydła Kultury” uhonorowane zostały osoby mające istotny wkład i osiągnięcia w różnych dziedzinach (7 kategorii) rumskiej kultury. Długoletni członek rumskiego partu ZKP Alfons Zwara (25 listopada obchodził swoje 89 urodziny) otrzymał statuetkę „Skrzydła Kultury” za całokształt działalności kulturalnej. Jego obrazy są ozdobą na wyposażeniu wielu urzędów, instytucji i osób prywatnych.

Z żałobnej kroniki

Ze smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci naszego członka Marka Strosina, mieszkańca Rumi. Pochowany został 5 listopada na cmentarzu parafialnym w Starej Rumi.

Spi w ùbëtkù, òstóniesz w naszi pamiãcë!

* * *

3 listopada w wieku 88 lat zmarł Edmund Kamiński - zasłużony działacz kaszubski, współzałożyciel Zrzeszenia Kaszubskiego (później Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego), Klubu Młodej Inteligencji Kaszubskiej w Kartuzach oraz Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie. Związany najpierw z oddziałem ZKP w Kartuzach, później z partem w Wejherowie, m.in. jako jego prezes. Laureat m.in. Medalu Stolema przyznawanego przez Klub Studencki "Pomorania" (1980 r.). Szczególne miejsce w jego dorobku zajmowała fotografika oraz działalność wystawiennicza. Wiele fotogramów jak też całe wystawy prezentował na Pomorzu oraz w Szwecji, Francji i w Niemczech. Swój dorobek edytorski i publicystyczny prezentował też w Rumi na zebraniach członków ZKP O/Rumia.

W pogrzebie w kościele pw. Chrystusa Króla i Błogosławionej Alicji Kotowskiej w Wejherowie i na wejherowskim cmentarzu komunalnym wziął udział poczet sztandarowy ZKP O/Rumia (J. Lanc, A. Wodniczak i B. Lewińska).

Red.

Klëka rëmszczégò partu Kaszëbskò-Pòmòrszczégò Zrzeszeniô

- * 15 października w Gdańsku odbyły się ostatnie w XXI kadencji obrady Rady Naczelnej ZKP, w których wzięli udział obaj przedstawiciele partu rumskiego: Kazimierz Klawiter i Józef Lanc (patrz str.3);
- * 4 listopada w MDK w Rumi odbył się konkurs gminny „Méster bëlnégò czëtaniô” (patrz str. 7-8);
- * Kolejne msze św. z kazaniem i kaszubską liturgią słowa w języku kaszubskim (ks. prałat Stanisław Megier) zostały odprawione: 16 X – w kościele bł. E. Bojanowskiego w Białej Rzece i 6 listopada w kościele Podwyższenia Krzyża św. w Starej Rumi (patrz str. 6-7);
- * 11 listopada poczet sztandarowy ZKP O/Rumia (Cz. Hebel, A. Wodniczak i B. Lewińska) wziął udział w uroczystościach 104. rocznicy odzyskania niepodległości;
- * 9 listopada poczet sztandarowy (J. Lanc, A. Wodniczak i B. Lewińska) w Wejherowie wziął udział w pogrzebie Edmunda Kamińskiego, zasłużonego działacza kaszubskiego (zarazem współzałożyciela ZKP);
- * 19 listopada przedstawiciele ZKP O/Rumia (W. Miotke i J. Lanc) wzięli udział w zebraniu Radë Nordowëch Partów w Gdyni (patrz str. 3-4).
- * 1 grudnia w Powiatowym Zespole Szkół nr 1 (L.O.) w Rumi odbyła się V Wojewódzka Olimpiada Wiedzy o Kaszubach i Pomorzu im. Jerzego Hoppego, której organizatorami są w/w szkoła i Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie.

Komunikatë rëmszczégò partu Kaszëbskò-Pòmòrszczégò Zrzeszeniô

- * 13 grudnia o godz. 18.00 w MDK w Rumi odbędzie się ogólne zebranie członków rumskiego oddziału ZKP; Gościem będzie znany na Kaszubach gawędziarz Józef Roszman z Gnieźdźewa.
- * 18 grudnia o godz. 14.00 w dolnym kościele NMP Wspomożenia Wiernych w Rumi zostanie odprawiona msza św. z liturgią słowa i kazaniem w języku kaszubskim (ks. prałat S. Megier);
- * W każdy wtorek w godz. 15.00-17.00 w siedzibie Oddziału ZKP (ul. Mickiewicza 19A) spotykają się członkowie Oddziału; można pobrać deklaracje członkowskie, a także numery „Rëmszci Klëczy”;
- * Próby Kaszubskiego Chóru „Rumianie” odbywają się w MDK w poniedziałki i środy od godz. 15 do 16.00. Chętni mile widziani!

Zapraszamy!

Rôczimë

Po kaszëbskù na mszach w Biôli Rzece i Stôri Rëmi

16 października w kościele bł. E. Bojanowskiego w Rumi-Biała Rzece i następnie 6 listopada w kościele Św. Krzyża w Starej Rumi ks. prałat Stanisław Megier odprawił kolejne msze św. z liturgią słowa i kazaniem w j. kaszubskim. Kościół bł. E. Bojanowskiego staraniem pań Marii Kowalik i Elżbiety Surówka został pięknie udekorowany serwetami, obrusami i ceramiką z wzorem kaszubskim. Po kaszubsku czytania lekcyjne odczytał Józef Kryszewski, a psalm zaśpiewała

Krystyna Wolf. Modlitwę wiernych odczytał Józef Lanc. Również modlitwę „Ojciec nasz” odmawiano w naszej rodnej mowie. Tym razem podczas mszy kaszubskie pieśni śpiewaliśmy wspólnie z chórem kaszubskim „Rumianie”. Zaraz po mszy chór ten wystąpił z koncertem pieśni maryjnych śpiewanych w językach kaszubskim i polskim. Na zakończenie prezes ZKP O/Rumia J. Lanc podziękował ks. S. Megierowi za przyjazd do Rumi i odprawienie mszy św., proboszczowi

parafii ks. Andrzejowi Gierczakowi za umożliwienie odprawienia tej mszy w tym kościele oraz lektorom za liturgię słowa, a chórowi za śpiewy podczas mszy i koncert. Dodał, że właśnie

w tych dniach chór obchodzi swoje 18. urodziny od chwili założenia.

6 listopada msza św. w kościele Św. Krzyża w Starej Rumi została odprawiona w intencji o rychłą

beatyfikację Sługi Bożego bp. Konstantyna Dominika. Następnego dnia – 7 listopada – przypadała 152 rocznica jego urodzin.

Każdego roku w niedzielę około 7 marca (dzień śmierci) i 7 listopada ZKP O/Rumia wspólnie z parafialnym oddziałem Akcji Katolickiej organizuje w tym kościele uroczystą mszę św., po której następuje przejście pod obelisk bp. K. Dominika, gdzie złożone zostają kwiaty i zapalone znicze. Modlimy się też o rychłą beatyfikację tego Sługi Bożego, biskupa-Kaszuby pochodzącego z Gnieźdźewa koło Pucka. Tak było i tym razem.

J.L.

Ręmszcze eliminacje konkursu „Méster Bělněgò Czětaniô”

4 listopada br. w MDK w Rumi odbyły się eliminacje na szczeblu gminnym organizowanego przez Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubskiej w Wejherowie konkursu „Méster Bělněgò Czětaniô”.

Łącznie w konkursie wzięło udział 19 osób (o 4 więcej niż w ubiegłym roku). Prezentacje uczestników oceniała Komisja Konkursowa w składzie: Mateusz Klebba – wiceprezes zarządu ZKP O/Rumia (przewodniczący jury), Irena Gaj – MDK i zarazem wiceprezes zarządu ZKP O/Rumia oraz Anna Bach-Wandtke – członek zarządu ZKP O/Rumia.

W kategorii I (klasy I-II SP): 1 miejsce zajęła Alicja Dzamidok ze SP nr 9 (opiekun Ewa Wodniczak), 2 miejsce Małgorzata Paczoska ze SP nr 1 (opiekun Barbara Bryłka) i 3 miejsce Hanna Pacan ze SP nr 9 (opiekun Ewa Wodniczak).

Uczestnicy kategorii I z opiekunami i jury.

W kategorii II (klasy III-IV SP): 1 miejsce zajęła Urszula Ryduchowska ze SP nr 1 (opiekun

Małgorzata Dmowska), 2 miejsce Monika Musiałkowska ze SP nr 6 (opiekun Michał Kowalski) i 3 miejsce Tymon Tymiński ze SP nr 10 (opiekun Eugenia Wicka).

W kategorii III (klasy V-VI SP): Wiktoria Dmowska ze SP nr 1 – 1 miejsce – opiekun

Uczestnicy konkursu, opiekunowie i jury.

Małgorzata Dmowska i Anna Koc ze SP nr 7 – 2 miejsce – opiekun Magdalena Prena.

W kategorii IV (klasy VII-VIII) w konkursie uczestniczyła 1 osoba: Agata Cichosz ze SP nr 6, której przyznano 2 miejsce (opiekun Michał Kowalski).

W kategorii V – uczniowie ze szkół ponadpodstawowych) – nie było uczestników.

W kategorii VI (dorośli): 1 miejsce zajęła Anna Wodniczak, 2 miejsce Zofia Miszewska (obie z Kazimierza) i 3 miejsce Michał Kowalski.

Gratulujemy laureatom i dziękujemy za udział również pozostałym uczestnikom konkursu!

Na podstawie protokołu opracował: J.L.

Fot. z archiwum MDK

O tabace w Gdyni- Chyloni

10 października br. w szkole podstawowej nr 40 w Gdyni-Chyloni odbyło się zebranie członków Koła ZKP „Cisowa” działającego przy gdyńskim oddziale Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Na zebranie zaproszono Edwarda Zimmermanna i Józefa Lanc, prezesa ZKP O/Rumia.

Koło liczy około 30 osób, którzy w większości są członkami ZKP O/Gdynia. Przewodniczącą Koła jest Teresa Zinka. Zebrania odbywają się raz w miesiącu w SP nr 40 przy ul. Gospodarskiej. Koło organizuje czytania lekcyjne podczas mszy św. odprowadzanej w pierwsze niedziele miesiąca przez ks. prałata S. Megiera w kościele przemienienia Pańskiego w Gdyni-Cisowej. Poza tym jeden raz w październiku w tym kościele odmawiany jest różaniec w j. kaszubskim, a w Wielkim Poście Droga Krzyżowa, też odprowadzana jeden raz w j. kaszubskim. W maju na górze Św. Mikołaja (Gdynia-Leszczynki), nazywanej też Święta Góra, członkowie Koła „Cisowa” spotykają się na nabożeństwie też odprowadzającym w języku kaszubskim.

Głównym bohaterem zebrania w dniu 10 października był Edward Zimmermann, kolekcjoner i pasjonat kultury ludowej Kaszub i Kociewia. Od wielu lat prowadzi dociekliwe badania w terenie dotyczące obyczaju wytwarzania tabaki, tabakierok (rogów) i zażywania tabaki na Kaszubach i Kociewiu. Jest autorem książki „Święto Tabaki w Dębogórze” i współautorem książek „Tabaka na Kaszubach i Kociewiu” oraz „Fajki gliniane”. Podczas zebrania zaprezentował chałupniczy sposób wytwarzania tabaki. Przywiezione suche liście tabaki wsypał do glinianej misy zwanej dennicą i następnie ucierał pałką (maczugą) z jałowca zwaną tabacznikiem. Co pewien czas najdrobniej przesianą tabakę przesiewał przez gęste sitko z włosia końskiego.

Do tytoniu czasami dodaje się wysuszone liście macierzanki wonnej i innych przypraw, które dodają tabace specyficznej ostrości i zapachu. Po zmieleniu każdy mógł we własnym nosie wypróbować efekt jego pracy.

Na zebranie przywieziono największą tabakierę świata. Jej właścicielem i współwykonawcą jest Waldemar Śliwiński z Rumi. Ma wysokość 1,20 m i waży 40 kg! Wyrzeźbiona została z drewna topolowego i posiada odpowiedni certyfikat. Jest

Edward Zimmermann przy sprzędzie do wytwarzania tabaki.

Fot. J.L.

przechowywana w siedzibie rumskiego oddziału ZKP przy ul. Mickiewicza.

Kaszubi mówią, że „kto nie tabaczy, ten nic nie znaczy”. Mówią też, że „tabaka to ziele, które można zażywać w domu i kościele”. I rzeczywiście nikomu nie przeszkadzało zażywanie tabaki w kościele. Mówiono, że ksiądz rozpoczynając kazanie zażywał tabakę z rogu, który następnie „puścił w obieg” od ławki do ławki. Kazanie kończył, gdy róg wracał do niego. Jeżeli kazanie było interesujące, to róg wolno krążył po kościele, a w przeciwnym razie, szybko był z powrotem.

Chcemë le sã zażęc!

J.L.

WEŹ UDZIAŁ W KONSULTACJACH I ZAGŁOSUJ NA „RĚMIŌ”!

W lutym 2023 r. w Rumi odbędą się konsultacje społeczne w sprawie postawienia przy ulicach na granicy miasta tablic informacyjnych z nazwą miasta w języku kaszubskim.

JUŻ DZIŚ ZACHĘCAMY MIESZKAŃCÓW RUMI, A SZCZEGÓLNIE KASZUBÓW, DO WZIĘCIA UDZIAŁU I ZAGŁOSOWANIA NA KASZUBSKĄ NAZWĘ NASZEGO MIASTA!

Kolejny numer biuletynu „RĚmskô Klĕka” ukaże się w połowie marca 2023 r. Dostępny będzie w siedzibie ZKP o/Rumia (ul. Mickiewicza 19A), Miejskim Domu Kultury (ul. Mickiewicza 19), Centrum Ogrodniczym („U Szredera”) na ul. Kościelnej 27, w Miejskiej Bibliotece Publicznej (Stacja Kultura), w piekarni „Skierka” ul. Dębogórska oraz następujących kioskach: Centrum – przy poczcie; ul. Derdowskiego – przy przychodni lekarskiej.

Druk „RĚmszczi Klĕczy” dofinansowany jest ze środków Gminy Miasta Rumi

**„RĚMSKĀ KLĚKĀ” zredagowali: Monika Kosińska, Mateusz Klebba, Józef Lanc
Wydaje: Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie o/Rumia 84-230 Rumia ul. Mickiewicza 19 A
Nakład: 600 egz. Wydano w drukarni „Typograf” Rumia ul. Kościuszki 12**

